

3. Кримінальний кодекс України. Науково-практичний коментар: у 2 т. – Т. 2 : Особлива частина / за заг. ред. В. Я. Тація, В. П. Пшонки, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна. 5-те вид., допов. Харків : Право, 2013. С. 874.

4. Постанова колегії суддів Другої судової палати Касаційного кримінального суду Верховного Суду від 3 жовтня 2018 р. у справі № 390/757/16-к // Єдиний реєстр судових рішень. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/77009263>

5. Яковець І. С. Вплив судової практики на оптимізацію процесу виконання кримінальних покарань в Україні: очікування та реалії. Права людини в Україні. Інформаційний портал Харківської правозахисної групи: сайт. URL: <http://www.khpg.org/en/index.php?id=1361281876> (дата звернення: 13.10.2018).

6. Чернозуб Л. В. Кримінальна відповідальність за ухилення від відбування покарання, не пов'язаного з позбавленням волі: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08. Харків, 2014. 208 с.

Полив'яна І. О.,

студент за ОР «Бакалавр»

Київський національний

університет імені Тараса Шевченка

Науковий керівник:

Теремцова Н. В., к.ю.н, доцент кафедри

теорії права та держави

юридичного факультету

Київського національного університету

імені Тараса Шевченка

ПРОБЛЕМА ЗАХИСТУ ПРАВА НА ЖИТТЯ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ

Захист є однією з найбільш вагомих та ефективних гарантій існування цивільного права. Право на захист – це суб'єктивне право певної особи, тобто вид і міра її можливої (дозволеної) поведінки щодо захисту своїх прав.

Безпосереднім джерелом права людини на життя є Конституція України. Статтею 3 КУ проголошено, що «Людина її життя і здоров'я, честь і гідність недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю.

Права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Держава відповідає перед людиною за свою діяльність. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави».

Відповідно до змісту цієї статті, дотримання прав людини – фундаментальна конституційна засада в Україні, дія якої відповідно спрямовує всю сукупність суспільно-політичних відносин.

Відповідно до ст. 27 «Кожна людина має невід'ємне право на життя. Ніхто не може бути свавільно позбавлений життя. Обов'язок держави – захищати життя людини.

Кожен має право захищати своє життя і здоров'я, життя і здоров'я інших людей від протиправних посягань».

Право на життя є першим із невід'ємних прав людини. Виходячи з цього, ніхто не може бути свавільно позбавлений життя. Без дотримання цього права всі інші права не мають цінності і корисності, тому воно має охоронятись законом.

Також з конституційного положення випливає; що Конституційні права і свободи людини і громадянина не можуть бути обмежені, крім випадків, передбачених Конституцією України. (ст. 64 Конституції України).

Проблема особистих немайнових прав є одним із найважливіших місць в цивілістиці. До ознак, властивих особистим немайновим правам, Цивільним кодексом України зауважено відсутність економічного змісту у особистих немайнових правах, їх належність фізичним особам від народження або за законом, їх тісний зв'язок з фізичною особою, яка не може бути позбавлена особистих немайнових прав чи відмовитись від них та володіє ними довічно (ст. 269 Цивільного кодексу України). Подібної думки притримується М. М. Малєїна, яка виділяє такі ознаки особистих немайнових прав, як їх нематеріальний характер, особливий об'єкт, специфіка підстав виникнення і припинення особистих немайнових прав та індивідуалізацію особи.

Що ж стосується реалізації особи права на захист, то кожна особа має право на захист свого права у разі його порушення, невизнання чи оспорювання. Право уповноваженої особи на захист порушеного цивільного права включає в себе можливість застосування до порушника заходів що дозволяють або припинити правопорушення або відновити порушене право.

Під порушенням слід розуміти такий стан суб'єктивного права, за якого воно зазнало протиправного впливу з боку правопорушника, внаслідок чого суб'єктивне право уповноваженої особи зменшилося або зникло як таке. Порушення права пов'язане з позбавленням його носіями можливості здійснити, реалізувати своє право повністю або частково.

Невизнання – це дії учасника цивільних правовідносин, який несе юридичний обов'язок перед уповноваженою особою, що спрямовані на заперечення в цілому або у певній частині суб'єктивного права іншого учасника цивільних правовідносин, внаслідок якого уповноважена особа позбавлена можливості

реалізувати своє право. Такий несприятливий наслідок може бути як за абсолютних, так і за відносних цивільних правовідносин.

Оспорювання - це такий стан цивільних правовідносин, за якого між учасниками існує спір з приводу наявності чи відсутності суб'єктивного права у сторін, а також: належності такого права певній особі. Оспорене право, ще непорушено, але викликає невизначеність у праві, зумовлена поведінкою другої сторони стосовно уповноваженого.

Реалізація права на захист здійснюється особою шляхом: 1) оскарження неправомірних дій, в результаті яких було порушено її права та свободи в судовому порядку; 2) звернення за захистом своїх прав до Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини; 3) звернення за захистом своїх прав і свобод відповідних міжнародних судових установ чи відповідних органів міжнародних організацій, членом або учасником яких є Україна, – після використання всіх національних засобів правового захисту.

Правовий захист є результатом реалізації права на захист і, перш за все права на судовий захист, яке передбачено Конституцією України.

Особа має право також на самозахист своїх прав від порушень і протиправних посягань. Самозахистом є застосування особою, право якої порушено, засобів протидії, які не заборонені законом та не суперечать моральним засадам громадянського суспільства. Способи самозахисту можуть обиратися самою особою або визначатися договором, законом або іншими нормативно-правовими актами. Ці способи мають відповідати змісту права, що порушене, характеру дій, якими воно порушено, а також наслідками, що спричинені цим правопорушенням.

Цивільним кодексом України статтею 16 встановлено такі способи захисту цивільних прав та інтересів: 1) визнання права; 2) визнання правочину недійсним; 3) припинення дії, яка порушує право; 4) відновлення становища, яке існувало до порушення; 5) примусове виконання обов'язку в натурі; 6) зміна правовідношення; 7) припинення правовідношення; 8) відшкодування збитків та інші способи відшкодування майнової шкоди; 9) відшкодування моральної (немайнової) шкоди; визнання незаконними рішення, дій чи бездіяльності органу державної влади, органу влади Автономної Республіки Крим або органу місцевого самоврядування, їхніх посадових і службових осіб.

Особа, якій завдано збитків у результаті порушення її цивільного права, має право на їх відшкодування у повному обсязі, якщо договором або законом не передбачено відшкодування у меншому або більшому розмірі. Особа має право на відшкодування і моральної шкоди, завданої внаслідок порушення її прав.

Отже, закріплення права на життя та окремих елементів, які входять до його складу у ЦК України відкриває перспективи вирішення проблем здійснення

цього особистого немайнового права у сфері приватного життя людини, а наявність у ЦК України гарантій щодо забезпечення права людини на життя робить його не лише декларованим правом, а й таким, яке має всебічну охорону та можливість застосування механізмів відповідальності у випадках його порушення іншими особами.

Список використаних джерел

1. Конституція України. Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. // Верховна Рада України; Конституція, (відомості Верховної Ради України (ВВР)), 1996, № 30,ст. 141); – Режим доступу: – <http://zakon2.rada.gov.ua>.
2. Цивільний кодекс України ; док. 435- 435-IV. – Редакція від 02.08.2018 (2505-VIII). – Режим доступу: – <http://zakon2.rada.gov.ua>.
3. Малеина М. Н. Личные неимущественные права граждан: понятие, осуществление, защита. – М.: МЗ Пресс, 2000. – 242 с.
4. Teremtsova O. M. Right to life: topical issue in civil law. Матер.доп. між нар.наук.-практ. Конф. «Права та свободи людини і громадянина: механізм їх реалізації та захисту різними галузями права». – м.Братислава, Словацька Республіка, 19-20 вересня 2014 р. Вид: Панєвропська висока школа, факультет права. – м. Братислава, Словенська Республіка. – С. 27-29. – 319 с. Іноз. Фахове видання.

Полив'яна У. О.,

студент за ОР «Бакалавр»

Київський національний

університет імені Тараса Шевченка

Науковий керівник:

Теремцова Н. В., к.ю.н, доцент кафедри

теорії права та держави

юридичного факультету

Київського національного університету

імені Тараса Шевченка

ЗАХИСТ ПРАВ ЛЮДИНИ В КОНТЕКСТІ ПОЗИТИВІСЬКОГО ПРАВОРОЗУМІННЯ

Права людини вважається загальнолюдською універсальною цінністю, поняття є складним і багатогранним. Безліч прийнятих міжнародних угод і конвенцій з прав людини спрямовані на встановлення узгоджених прав і свобод людини. Відповідь на питання, що є права людини в міжнародному вимірі сьогодні, міститься в нормах міжнародного гуманітарного права, що діють міжнародно-правових документах.